

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОДІЛЬСЬКИЙ СПЕЦІАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ КОЛЕДЖ

Кафедра обліку і оподаткування

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор коледжу
(Тріпак М.М.)
« 30 » серпня 20 19 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія української державності і культури

освітній ступінь	бакалавр
освітньо-професійна програма	облік і оподаткування
шифр і назва галузі знань	07 Управління і адміністрування
шифр і назва спеціальності	071 Облік і оподаткування
назва спеціалізації	
мова викладання	державна (українська)

м. Кам'янець-Подільський

2019 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Подільським спеціальним навчально-реабілітаційним соціально-економічним коледжем

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

1. **Скрипник А.Ю.** доктор історичних наук, доцент, викладач кафедри інформаційної діяльності, документознавства і фундаментальних дисциплін

Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування, що відповідає за забезпечення освітньої програми

Протокол від «28» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри _____ (Коркушко О.Н.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

« 28 » 08 20 19 року

Схвалено Науково-методичною комісією Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу

Протокол від «29» серпня 2019 року № 1

Голова _____ (Гуменюк І.Л.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

« 29 » 08 20 19 року

Схвалено Вченою радою Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу

Протокол від «30» серпня 2019 року № 1

Голова _____ (Тріпак М.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

« 30 » серпня 20 19 року

Програму перевірено

Завідувач навчально-методичного відділу

_____ (Гарбарець І.А.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

« 29 » серпня 20 19 року

1. Мета навчальної дисципліни

1.1. Мета вивчення навчальної дисципліни:

Мета вивчення навчальної дисципліни: Вивчення історії української державності та культури має на меті сформувати в майбутніх фахівців цілісну картину і всебічне наукове уявлення щодо історії і розвитку української державності, різних сфер культури українського народу в їх комплексі та взаємозв'язку і виробити на основі цього сучасні знання про місце і роль українського етносу та вітчизняної культури у світовому і європейському культурному просторі на всіх етапах української історії.

Об'єкти вивчення навчальної дисципліни є суспільні і державні утворення на різних етапах формування української нації, боротьба українців за право мати власну державність у ХХ ст.; генеза та розвиток культурних традицій з давніх часів до сьогодення.

Цілі (завдання) навчальної дисципліни: На виконання зазначеної мети визначені такі основні завдання: озброїти студентів інформацією про суть, зміст, основні категорії і поняття „українська державність та культура” в її розвитку та динаміці історичного життя на землях сучасної України; розкрити внутрішні та зовнішні фактори, історичний, світоглядний і мистецький чинники, закономірності процесу становлення, розвитку української культури, здобутків і втрат духовної та матеріальної культури українського народу; на основі ознайомлення з сучасними духовно-культурними процесами сформувати уявлення про взаємозалежність між розбудовою незалежної України та національно-культурним відродженням; ввести студентів у соціокультурну реальність багатогранного культурологічного процесу мешканців України в співпраці і взаємозв'язках із близькими та далекими народами; показати українську культуру як систему знань, цінностей, морально-етичних норм, духовного світу, соціальних зразків і інших атрибутів, які визначають поведінку та результати суспільної діяльності окремих представників і всього народу; сприяти культурному і ціннісному самовизначенню майбутніх фахівців.

Курс „Історія української державності та культури” будується на аналізі і вивченні найновішої наукової та навчальної вітчизняної й зарубіжної літератури і джерел, що: дозволяють опанувати загальні засади розвитку культурних процесів на території України, розкривають еволюцію і складові української культури з найдавніших часів, найрізноманітніші аспекти культурного життя її титульного народу та національних меншин, дають можливість переконатися про культурні досягнення і внесок української нації в європейську та світову цивілізацію.

1.2. Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері історії України та української культури у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів історичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов
Загальні компетентності	ЗК 05. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК 06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК 14. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство там у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.
Спеціальні (фахові, предметні)	

компетентності	

1.3. Програмні результати навчання:

Програмні результати навчання	Результати навчання
	ПР 17. Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття. ПР 22. Розуміти і реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України. ПР 23. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

2. Опис навчальної дисципліни

1. Найменування показників:

- 1.1. Кількість кредитів – 5
- 1.2. Загальна кількість годин – 150
- 1.3. Кількість модулів – 10
- 1.4. Кількість змістових модулів – 3
- 1.5. Індивідуальне науково-дослідне завдання –
- 1.6. Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 год.; самостійної роботи студента – 4 год.

2. Характеристика навчальної дисципліни:

- 2.1. Форма навчання – денна, заочна
- 2.2. Статус навчальної дисципліни: нормативна
- 2.3. Передумови для вивчення дисципліни: Історія України, Всесвітня історія, правознавство, українська мова.

3. Обсяг навчальної дисципліни

3.1. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль, тема та її короткий зміст	Шифри компетентностей, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти	Шифри програмних результатів навчання здобувача вищої освіти
Змістовий модуль 1. Історія української державності		
Тема 1. Вступ до курсу історії української державності і культури. Держава та її ознаки. Походження українського народу та перші державні утворення на території України. Київська Русь, Галицько-Волинське князівство.	ЗК 05, ЗК 14	ПР 17, ПР 22, ПР 23,

Змістовий модуль, тема та її короткий зміст	Шифри компетентностей, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти	Шифри програмних результатів навчання здобувача вищої освіти
Тема 2. Історія української козацької державності. Виникнення українського козацтва. Політико-соціальний та військовий устрій Запорозької Січі. Утворення української гетьманської держави під проводом Богдана Хмельницького. Спроба І.Мазепи відновити незалежність. Полтавська битва в історії України. Пилип Орлик і його Конституція.	ЗК 05, ЗК 14,	ПР 17, ПР 23
Тема 3. Національно-визвольні змагання українців у 1917-1921 роках. Центральна Рада в боротьбі за відродження української держави. III і IV Універсали. М. Грушевський, В. Винниченко, Гетьманський переворот. Зовнішня політика. Відновлення Української Народної Республіки. Директорія УНР. С. Петлюра.	ЗК 06, ЗК 15	ПР 17, ПР 23
Тема 4. Українські землі в 1921-1939 роках. Міжнародне і внутрішнє становище УСРР на початку 20-х років. Входження УСРР до складу СРСР. Соціально-економічне становище на західноукраїнських землях. Наростання національно-визвольної боротьби. Діяльність Української військової організації (УВО). Організації українських націоналістів (ОУН).	ЗК 05, ЗК 15	ПР 17, ПР 22, ПР 23.
Тема 5. Українська РСР в Другій світовій війні (1939-1945 рр.). Україна в планах європейських держав напередодні війни. Пакт Молотова-Рібентропа та його вплив на українські землі. Україна в загарбницьких планах фашистської Німеччини. Акт відновлення Української держави 30 червня 1941 року у Львові. Внесок українського народу в перемогу. Політичні, економічні і соціальні наслідки війни для українського народу.	ЗК 05, ЗК 14, ЗК 15.	ПР 17, ПР 23
Тема 6. Українська РСР у 1945 – 1991 роках. Проблеми та особливості відбудови і розвитку народного господарства після війни. Загострення соціальних проблем. Зміцнення тоталітарного характеру радянського суспільства. Опозиційний рух. Основні напрямки перебудови М. Горбачова та її наслідки. Формування нової політичної системи і наростання національно-визвольного руху. Утворення опозиційних партій. Рух. УРП. Відродження духовності, національної символіки. Проголошення Декларації про державний суверенітет УРСР.	ЗК 05, ЗК 15	ПР 22, ПР 23
Тема 7. Україна на шляху національно-державного будівництва. Проголошення незалежності України. Боротьба за утвердження політичної і економічної свободи. Прийняття Конституції України. Формування концепцій зовнішньополітичного курсу держави. Альтернативні варіанти геополітичної орієнтації України. Західний напрям зовнішньої політики. Євроінтеграція України. Померанчева революція 2004-2005 рр.; Революція Гідності 2013-2014 рр.; російсько-українська війна.	ЗК 05, ЗК 06, ЗК 14, ЗК 15	ПР 17, ПР 23

Змістовий модуль, тема та її короткий зміст	Шифри компетентностей, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти	Шифри програмних результатів навчання здобувача вищої освіти
Змістовний модуль 2 Становлення і розвиток української культури до XVIII ст.		ПР 17, ПР 23
Тема 8. Витоки української культури. Етнокультурні проблеми походження українського народу. Трипільська культура. Культура епохи раннього залізного віку (кіммерійці, скіфи, сармати).	ЗК 06, ЗК 15	ПР 17, ПР 22
Тема 9. Культура ранньослов'янського населення України. Зарубинецька і черняхівська культури; релігія слов'янських племен та особливості язичницьких вірувань і пантеону божеств.	ЗК 05, ЗК 15	ПР 17, ПР 22, ПР 23
Тема 10. Українська культура княжої доби. Київська Русь як якісно новий етап у розвитку слов'янської культури. Вплив християнства на культуру Київської Русі. Сакральна культура (література, архітектура, живопис, музика). Позасакральна культура (книжна культура, світські жанри, традиційна культура, власна давньоруська книжність). Культура Галицько-Волинської Русі.	ЗК 06, ЗК 14	ПР 17, ПР 22
Тема 11. Українська культура польсько-литовської доби (XIV– перша половина XVII ст.). Україна в культурно-політичній системі Польсько – Литовської держави. Ранній гуманізм в українській культурі XV- XVI ст. Братський рух та його культурні здобутки. Острозький освітній осередок; книгодрукування; Києво-Могилянський колегіум. Мистецтво: архітектура, образотворче мистецтво, музика, театр.	ЗК 06, ЗК 15	ПР 17, ПР 22, ПР 23
Тема 12. Духовна культура українського народу другої половини XVII – кінця XVIII ст. Історичні умови культурного життя українського народу. Українське козацтво як культурне явище; феномен козацької культури. Освіта і гуманітарна культура.	ЗК 05, ЗК 14,	ПР 17, ПР 23
Змістовний модуль 3 Історія української культури у Новий і Новітній час.		
Тема 13. Розвиток матеріальної культури у XVII – XVIII ст. «Золотий вік» козацького бароко, пізнє українське бароко: архітектура, музичне бароко, література, живопис; розквіт шкільного театру та вертепу. Г.С.Сковорода як визначна постать української барокової культури.	ЗК 06, ЗК 15	ПР 17, ПР 22, ПР 23
Тема 14. Українська культура кінця XVIII ст. – початку XX ст. Національно-культурне відродження. Суспільно-політичні й історичні передумови розвитку української культури. Генеза та періодизація національно-культурного відродження в Україні наприкінці XVIII ст. – початку XX ст. Дворянський період національно-культурного відродження та його особливості. Народницький період національно-культурного відродження та його особливості.	ЗК 05, ЗК 14, ЗК 15	ПР 17, ПР 22, ПР 23
Тема 15. Українська культура першої половини XX ст. Культура і духовне життя в Україні у 1917-1920 рр.	ЗК 05, ЗК 15	ПР 17, ПР 22, ПР 23

Змістовий модуль, тема та її короткий зміст	Шифри компетентностей, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти	Шифри програмних результатів навчання здобувача вищої освіти
Політика українізації та її вплив на культуру. Культурне піднесення 20-х років. Становище культури у 30-х роках. «Розстріляне відродження».		
Тема 16. Стан української культури у другій половині ХХ ст. Культурне життя в Україні у другій половині 40-х – на початку 50-х рр. Культура і духовне життя в Україні часів «хрущовської відлиги». Українська культура в 70- 80-х роках.	ЗК 06, ЗК 15	ПР 17, ПР 22, ПР 23
Тема 17. Сучасний період розвитку української культури (від кінця 80-х років по сьогодні). Риси нової соціокультурної дійсності. Проблема типології української національної культури. Тенденції сучасного національно-культурного відродження.	ЗК 05, ЗК 06, ЗК 14, ЗК 15	ПР 17, ПР 22, ПР 23

3.2. Розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, програма навчальної дисципліни

3.2.1. Очна (денна)

1) Програма навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	усього	у тому числі						усього	у тому числі					
		л	п	с	л	інд	с.р.		л	п	л	с	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Змістовий модуль 1. ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ														
Тема 1. Вступ до курсу з історії української державності і культури.	4	2		2										
Тема 2. Історія української козацької державності.	13	2		2		1	8							
Тема 3. Національно-визвольні змагання українців у 1917- 1921 роках.	13	2		2		1	8							
Тема 4. Українські землі в 1921-1939 роках.	9	2		2		1	4							
Тема 5. Українська РСР в Другій світовій війні (1939-1945 рр.).	9	2		2		1	4							
Тема 6. Українська РСР у 1945 – 1991 роках.	13	2		2		1	8							
Тема 7. Україна на шляху	15	2		4		1	8							

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	усьо го	у тому числі						усьо го	у тому числі					
		л	п	с	л	інд	с.р.		л	п	л	с	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
національно-державного будівництва.														
Змістовий модуль 2. ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ														
Тема 8. Витоки української культури.	4	2		2										
Тема 9. Культура ранньослов'янського населення України..	9	2		2		1	4							
Тема 10. Українська культура княжої доби.	9	2		2		1	4							
Тема 11. Українська культура польсько-литовської доби XIV–перша половина XVII ст.	9	2		2		1	4							
Тема 12. Духовна культура українського народу другої половини XVII – кінця XVIII ст.	9	2		2		1	4							
Тема 13. Розвиток матеріальної культури у XVII – XVIII ст.	9	2		2		1	4							
Тема 14. Українська культура кінця XVIII ст. – початку XX ст. Національно-культурне відродження.	9	2		2		1	4							
Тема 15. Українська культура першої половини XX ст.	13	2		2		1	8							
Тема 16. Стан української культури у другій половині XX ст.	9	2		2		1	4							
Тема 17. Сучасний період розвитку української культури (від кінця 80-х років по сьогодні).	9	2		2		1	4							
ВСЬОГО	150	34		36			80							

2) Теми та короткий зміст лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Вступ до курсу з історії української державності.	Історія Української державності та культури як навчальна дисципліна.	2

	Походження українського народу та перші державні утворення на території України.	Предмет і завдання курсу. Історія української державності як складова частина вітчизняної та загальносвітової історії.	
2	Історія української козацької державності.	Виникнення українського козацтва. Політико-соціальний та військовий устрій Запорозької Січі. Утворення української гетьманської держави під проводом Богдана Хмельницького.	2
3	Національно-визвольні змагання українців у 1917-1921 роках.	Центральна Рада в боротьбі за відродження української держави. III і IV Універсали. М.Грушевський, В.Винниченко, С.Петлюра.	2
4	Українські землі у міжвоєнний період (1921-1939 рр.).	Міжнародне і внутрішнє становище УСРР на початку 20-х років. Політичне життя в республіці. Вхід УСРР до складу СРСР. Антибільшовицький повстанський рух. Холодний Яр. Проголошення Карпатської України самостійною державою. А. Волошин. Виникнення та діяльність ОУН. Е. Коновалець, С. Бандера, А. Мельник.	2
5	Українська РСР в Другій світовій війні (1939-1945 рр.)	Україна в планах європейських держав напередодні війни. Акт відновлення Української держави 30 червня 1941 року у Львові. Створення та боротьба УПА проти німецьких і радянських загарбників. Генерали Р. Шухевич і В. Кук.	2
6	Українська РСР у 1945-1991 роках.	Суспільно-політичне життя в республіці. Сталінські репресії в кінці 40-х – на початку 50-х років. Демократичні процеси в Україні після смерті Сталіна, їх суперечливий і непослідовний характер.	2
7	Становлення та розбудова незалежної української держави. Україна на сучасному етапі розвитку у XXI ст.	Проголошення Декларації про державний суверенітет УРСР. Демократизація суспільства, виборчий процес. Зовнішня політика України: етапи еволюції. Три революції: «Революція на граніті» 1991 р, «Померанчева революція» 2004-2005 рр., «Революція Гідності. Майдан» 2013-2014 рр. Агресія Росії. Анексія Криму і Донбасу. Євроінтеграція України, співпраця з НАТО.	2
8	Витоки української культури, предмет та періодизація.	Історичні передумови виникнення української культури та її сутність. Предмет історії культури та її історіографія. Періодизація історії вітчизняної культури.	2
9	Трипільська культура та слов'янські джерела української культури.	Поява, періодизація, особливості та значення Трипільської культури. Культура скіфського, сарматського та античного періоду на території України.	2
10	Культура Київської та Галицько-Волинської Русі.	Джерела та впливи давньоруської держави. Релігія і церква. Володимир Великий. Писемність і освіта. Література та фольклор. Архітектура і мистецтво. Культура Галицько-Волинської держави.	2
11	Українські землі під владою Литви і Польщі у XIV-XVII ст.	Культурне піднесення в Україні ренесансної епохи. Розвиток оборонної архітектури та військового мистецтва. Розвиток освіти і наукових знань.	2
12	Культура України кінця XVII – XVIII століть. Українське бароко.	Українське козацтво: „Vita maxima et heroica”. Національний варіант бароко в літературі, театрі і музичному мистецтві. Культурно-мистецький процес XVIII століття. Барокова ікона, портрет, гравюра. Козацьке бароко. Стиль архітектурних ансамблів в Україні.	2

13	Духовна культура українського народу другої половини XVII – кінця XVIII ст.	Історичні умови культурного життя українського народу. Українське козацтво як культурне явище; феномен козацької культури. Освіта і гуманітарна культура.	2
14	Українська культура XIX – початку XX століть.	Генеza, періодизація та регіональні особливості національно-культурного відродження в Україні. Т. Г. Шевченко – поет, художник, мислитель. Українська література та мистецтво в останній третині XIX – на початку XX століття.	2
15	Українська культура першої половини XX ст.	Культура і духовне життя в Україні у 1917-1920 рр. Політика українізації та її вплив на культуру. Культурне піднесення 20-х років. Становище культури у 30-х роках. «Розстріляне відродження».	2
16	Стан української культури у другій половині XX ст.	Культурне життя в Україні у другій половині 40-х – на початку 50-х рр. Культура і духовне життя в Україні часів «хрущовської відлиги». Українська культура в 70- 80-х роках.	2
17	Генеza культури України в умовах глобалізації.	Українська національна культура і світова цивілізація. Україна в системі ЮНЕСКО та Болонського процесу. Повернення національних культурних надбань з-за кордону. Культура української діаспори XX – початку XXI століть.	3
Всього			35

3) Теми та короткий зміст семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість год.
1	Прадавні культури на території сучасної України.	Спосіб життя та побут трипільських племен у V – II тис. до н.е. Розвиток гончарства та землеробства у поселеннях трипільської культури. Спосіб життя та вірування кочівних племен.	2
2	Генеza державності східних слов'ян. Київська Русь – могутня держава середньовічної Європи.	Історичні умови розвитку культури Київської Русі. Запровадження християнства та його вплив на розвиток культури. Писемність і освіта. Види та жанри літератури. Архітектура і мистецтво.	2
3	Українські землі під владою Литви і Польщі у XIV-XVII століттях.	Українські землі в політичній системі Польського королівства і Великого Литовського князівства. Берестейська унія. Діяльність православних братств. „Сім вільних мистецтв” – модель української освіти. Культурне піднесення в Україні ренесансної епохи. Розвиток оборонної архітектури та військового мистецтва. КОНТРОЛЬНА РОБОТА	2
4	Українська козацька держава – Гетьманщина.	Причини і передумови створення козацької держави. Адміністративно-територіальний устрій та управління. Основні етапи становлення і розвитку. Внутрішня і зовнішня політика Гетьманщини.	2
5	Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у XVIII ст.	Початковий етап національного відродження. Становлення української інтелігенції. Вплив польського повстання 1830-1831 років на національне життя в Україні.	2
6	Державотворчі процеси у 1917 -1921 рр.	Утворення Центральної Ради: програма дій, соціальна база, практична діяльність. Проголошення УНР. Гетьманат П. Skoropadського. Директорія УНР. С. Петлюра. Утворення ЗУНР. М. Петрушевич. КОНТРОЛЬНА РОБОТА	2

7	Українська РСР у 1922-1991 рр.	Тоталітарний період в історії радянської України. Боротьба за державність у 1939-1961 рр. УПА. Становище республіки у 50-х – 80-х рр. ХХ ст.	2
8	Еволюція української державності у ХХІ ст.	Сучасний стан розбудови державності: проблеми і виклики. Міжнародне становище України. МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА	2
9	Культура на українських землях у найдавніші часи.	Перші паростки культури на українських землях у найдавніші часи. Трипільська культура: ознаки, особливості і місце в культурній спадщині українського народу. Кіммерійці. Скіфо-сарматська культура. Язичництво стародавніх слов'ян.	2
10	Культура Київської та Галицько-Волинської Русі.	Джерела та впливи давньоруської держави. Релігія і церква. Володимир Великий. Писемність і освіта. Література та фольклор. Архітектура і мистецтво. Культура Галицько-Волинської держави.	2
11	Культура України в XIV-XVII століть.	Загальна характеристика розвитку культури наприкінці XIV – на початку XVII століття. Початок книгодрукування. Ідеї ренесансу в Україні. Зародження театру. Архітектура та образотворче мистецтво. КОНТРОЛЬНА РОБОТА	2
12	Зародження та розвиток української літератури в епоху Відродження. Основні напрямки та течії.	Інтерпретація ренесансного гуманізму в українській культурі XVII – XVIII ст. Українське бароко як системотворчий чинник української культури XVII-XVIII ст. Ідеї Відродження та Реформації у розвитку української літератури. Народність і народні елементи в українській культурі XVIII ст. Гуманістичний характер творчості Г. Сковороди. Вертеп і вертепна драма в українській культурі.	2
13	Культура України другої половини XVII – XVIII століть.	Соціально-економічні і суспільно-політичні передумови розвитку культури. Розвиток освіти. Бароко в Україні: місце, особливості, основний зміст і значення. Творчість Г. С. Сковороди.	2
14	Українське національне відродження у XIX – на початку ХХ століття.	Етапи культурно-національного відродження. Культурно-освітня діяльність Кирило-Мефодіївського товариства. Т. Г. Шевченко. Наука в системі культури. Література та мистецтво. Велети культурно-національного відродження (М. Драгоманов, І. Франко, М. Грушевський, Леся Українка, В. Вернадський). КОНТРОЛЬНА РОБОТА	2
15	Культура України в період національно-визвольних змагань 1917-1921 рр	Ренесанс Української культури в період державотворчих процесів. Освіта, література та мистецтво. І. Огієнко. Кам'янець Подільський державний український університет.	2
16	Культурне піднесення 20-х – 30-х років ХХ століття.	Розвиток освіти і науки. Питання культури, політики «коренізації» та її суперечливий характер в Радянській Україні. Розвиток літератури і мистецтва в період «Розстріляного відродження». Українська автокефальна православна церква. Культурні орієнтації українського націоналізму.	2
17	Культура України 40-80 років ХХ століття.	Становище української культури у повоєнний період. Відбудова матеріальної бази української культури. Розвиток освіти і науки. Літературно-мистецькі процеси в умовах ідеологічних репресій і хрущовської «відлиги». Шістдесятники. Український кінематограф і театр.	2
18	Розвиток культури незалежної України.	Українська національна культура і світова цивілізація. Україна в системі ЮНЕСКО та Болонського процесу. Розвиток українського кіно. Театральний світ. Сучасна українська література. Образотворче мистецтво. МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА	2
Всього			36

4) Теми, що виносяться на самостійне опрацювання, їх короткий зміст

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 1. Витоки української державності і культури	Язичницька культура Давньої Русі напередодні прийняття християнства. Запровадження християнства на Русі та його вплив на розвиток просвітництва.	8
2	Тема 2. Генеза культури і державності у добу Середньовіччя.	Культурне і духовне життя XV-XVII ст. Внесок української інтелігенції в розвиток освіти й наукових знань: діяльність К. Острозького, А. Курбського, П. Могили, Г. М. Смотрицького. Генеза та розвиток освіти і релігії XVI-XVIII ст. Внесок українських культурних діячів у розвиток освіти слов'янських народів.	20
3	Тема 3. Українське національне відродження	Культурно-освітня діяльність Кирило-Мефодіївського товариства. Т. Г. Шевченко. Велети культурно-національного відродження (М. Драгоманов, І. Франко, М. Грушевський, Леся Українка, В. Вернадський).	8
4	Тема 4. Визвольні змагання 1917-1921 рр.	Початок національно-визвольних змагань 1917-1918 рр. Війна між більшовицькою Росією і демократичною Україною 1917-1921 рр.	8
5	Тема 5. Радянська Україна у першій половині ХХ ст..	Початковий етап радянзації України. Зміни територіальних меж українських земель 1938-1940 рр. Боротьба українців про тоталітарних режимів 1939-1961 рр.	20
6	Тема 6. Новітня історія державотворення	Початок руйнації тоталітарної системи. Україна у 90-х рр. ХХ ст. та її становище на міжнародній арені. Сучасний стан української державності. Культурне і патріотичне піднесення після Революції Гідності.	16
Всього			80

3.2.2. ЗАОЧНА

1) Програма навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	УСЬОГО	л	пр	сем	лаб	сам.в.	
Модуль 1. Етносоціальні та державотворчі процеси в Україні.							
Тема 1. Княжий період українського державотворення.		2					

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	УСЬОГО	л	пр	сем	лаб	сам.в.	
Тема 2. Державотворчі процеси в період Козаччини та Гетьманщини.		2					
Тема 3. Державотворчі процеси в Україні XIX – на поч. XXI ст.		2					
Тема 4. Український національно-визвольний рух XVIII – XIX ст. В контексті боротьби за українську державність.			1				
Тема 5. Український національно-визвольний рух XX – поч. XXI ст.			1				
Модуль 2. Українська культура від найдавніших часів до поч. XXI століття.							
Тема 6. Історія культури давнього населення України.		2					
Тема 7. Історія культури Княжої доби.		2					
Тема 8. Культура українського народу першої пол. XIV – першої пол. XVII ст. Та часів Козаччини та Гетьманщини.		2					
Тема 9. Українська культура в добу культурно-національного відродження (XIX – поч. XX ст.).			1				
Тема 10. Культурне життя України в XX – поч. XXI ст.			1				
РАЗОМ		12	4				

2) Теми та короткий зміст лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
1	Київська Русь – початки української державності:	1) передумови та етапи формування державності Київської Русі 2) Київська Русь в міжнародних відносинах 3) утворення Галицько-Волинської держави, особливості її внутрішньої та зовнішньої політики	2
2	Формування Української козацької держави	1) Запорозька Січ – козацька республіка, модель майбутньої української державності. 2) Військо, політико-адміністративний та соціальний-економічний устрій Гетьманщини	2
3	Українське державотворення в період Української революції 1917–1921 рр.	1) сутність владних структур, що утворювалися в ході революції. 2) досягнення і прорахунки в державотворчій діяльності Центральної Ради, Гетьмана П. Скоропадського та Директорії. 3) державотворча діяльність Західноукраїнської народної республіки (ЗУНР).	2
4	Історико-культурні процеси на території України	1) літописні племена та їх історико-культурні здобутки; 2) матеріальна культура східнослов'янських племен; 3) релігійні вірування давніх слов'ян.	2
5	Історія культури	1) розвиток писемності, літератури, шкільної	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
	Княжої доби.	справи, заснування бібліотек; 2) становлення літописання; 3) розвиток усної народної творчості та музичної культури; 4) архітектура та містобудування, будівництво храмів; 5) іконописання.	
6	Перше національно-культурне відродження в XVI – I пол. XVII ст..	1) створення та діяльність братств; 2) розвиток освіти та науки; 3) архітектура і містобудування.	2
Всього			12

3) Темати та короткий зміст семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
1	Національно-визвольна революція середини XVII ст.	1). причини, характер, рушійні сил, етапи та хронологічні рамки революції; 2) роль та місце в революції визвольної війни під проводом Б.Хмельницького; 3) причини поразки революції середини XVII ст., її історичне значення та уроки.	1
2	Український національно-визвольний рух XX – поч. XXI ст.	1) Створення та діяльність ОУН у 1920 - 30-х рр. 2) Національно-визвольний рух в Україні в роки Другої світової війни. 3) Основні напрямки та особливості національно-демократичного руху (шістдесятники, дисиденти та ін.) в Україні в 60 – 90-х рр. XX ст. 4) Помаранчева революція 2004 р. та Революція гідності 2014 р., їх вплив на сучасні державотворчі процеси в Україні.	1
3	Історія культури давнього населення України.	1) скіфські та сарматські племена, їх внесок у розвиток української культури; 2) культура античних колоній Північного Причорномор'я; 3) германські племена в давньоукраїнській культурі; 4) тюркомовні кочові племена як чинник формування української культури; 5) римські впливи на формування української культури.	1
4	Передумови, причини і сутність національно-культурного відродження XIX ст.	1) розвиток освіти та науки, формування різночинної інтелігенції, зростання інтересу до національної історії та культури; 2) національні культурні організації й рухи; 3) політика урядів Російської та Австро-Угорської імперій щодо національно-культурних процесів на українських землях; 4) роль і значення Наддніпрянщини та Галичини в українському культурно-національному відродженні XIX ст.	1
Всього			4

5) Теми, що виносяться на самостійне опрацювання, їх короткий зміст

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні засади української державності. Схема української історії М. Грушевського.	4
2	Язичницька культура Давньої Русі напередодні прийняття християнства. Запровадження християнства на Русі та його вплив на розвиток просвітництва.	4
3	Культурне і духовне життя XV-XVII ст. Внесок української інтелігенції в розвиток освіти й наукових знань: діяльність К. Острозького, А. Курбського, П. Могили, Г. М. Смотрицького.	4
4	Генеза та розвиток освіти і релігії XVI-XVIII ст. Внесок українських культурних діячів у розвиток освіти слов'янських народів.	4
5	Козацько-гетьманська доба у XVI-XVII ст. Розвиток українського військового мистецтва в добу Хмельниччини.	4
6	Наступ російського царизму на автономні права України. Перша Малоросійська колегія. Гетьманування Д. Апостола, К. Розумовського. Ліквідація Гетьманщини та Запорозької Січі.	4
7	Морські походи запорожців. Постаць Петра Сагайдачного в історії України.	4
8	Українське національне відродження та його етапи розвитку XVIII-XIX ст.	4
9	Культурно-освітня діяльність Кирило-Мефодіївського товариства. Т. Г. Шевченко. Велети культурно-національного відродження (М. Драгоманов, І. Франко, М. Грушевський, Леся Українка, В. Вернадський).	4
10	Початок національно-визвольних змагань 1917-1918 рр. Війна між більшовицькою Росією і демократичною Україною 1917-1921 рр.	4
11	Західноукраїнські землі та інтеграція українських держав 1917-1920 рр. Проголошення ЗУНР. Злука ЗУНР і УНР. Акт Соборності. Варшавський договір 1920 року. Другий Зимовий похід 1921 року.	4
12	Початковий етап радянізації України. Повстанський рух в УСРР в 20-30-х роках. Територіальні зміни в УСРР: вилучення Стародубщини, Слобожанщини, створення Молдавської АСРР.	4
13	Зміни територіальних меж українських земель 1938-1940 рр. Приєднання до УРСР Галичини, Волині, Північної Буковини та Південної Бессарабії.	4
14	Боротьба українців про тоталітарних режимів 1939-1961 рр. Українці в арміях гітлерівської коаліції та союзних держав.	4
15	Міжнародна діяльність УРСР 1945-1950 рр. Участь УРСР в заснуванні ООН.	4
16	Територіальні зміни та дисидентський рух. Передача Криму УРСР у 1954 році: причини і наслідки. Дисидентський рух в УРСР. Т. Чорновіл, Л. Костенко, В. Стус.	4
17	Початок руйнації тоталітарної системи. Роль українського студентства в революційних подіях 80-90-х років XX ст.	4
18	Україна у 90-х рр. XX ст. та її становище на міжнародній арені.	4
19	Проблеми і перспективи розвитку держави на початку XXI ст.	4
20	Сучасний стан української державності. Культурне і патріотичне піднесення після Революції Гідності.	4
Всього		80

4. Форми та методи викладання, навчання і оцінювання

4.1. Форми та методи викладання, навчання: студенто-центрований, проблемно-орієнтований, професійно-орієнтований, комунікативний, міждисциплінарний підходи до навчання.

Викладання проводиться у вигляді лекцій, практичних занять, семінарів, роботи в малих групах, проведення індивідуальних занять, ділових ігор, консультацій з викладачами, самонавчання в системі Moodle.

4.2. Форми та методи поточного контролю: тестування, вибіркоче усне опитування перед початком занять, перевірка домашнього завдання, письмове опитування (розв'язування індивідуальних завдань), письмова контрольна робота

4.3. Форми та методи підсумкового контролю: іспит

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- екзамени;
- стандартизовані тести;
- реферати, есе;

6. Розподіл балів, які отримують студенти

6.1. Шкала оцінювання з навчальної дисципліни у балах за всі види навчальної діяльності (шкала Коледжу), яка переводиться в оцінку за шкалою ECTS та у чотирибальну національну (державну) шкалу:

Сума балів за шкалою Коледжу	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Іспит	Залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано
82-89	B (дуже добре)	Добре	
75-81	C (добре)		
65-74	D (задовільно)	Задовільно	
60-64	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		

6.2. Розподіл вагових коефіцієнтів за змістовими модулями оцінювання складових поточного та підсумкового контролю результатів навчальної діяльності студентів з вивчення нормативних і вибіркових дисциплін:

6.2.1. Розподіл вагових коефіцієнтів для іспиту (для денної форми навчання):

Іспит:

Змістовий модуль №1							Змістовий модуль №2					Змістовий модуль №3 Рейтингова (підсумкова) оцінка за змістовий модуль 2, враховуючи поточне опитування)					Іспит	Рейтингова (підсумкова) оцінка з навчальної дисципліни (100 балів)
15 %							15 %					30 %						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17		

6.2.2. Розподіл вагових коефіцієнтів для заліку/ екзамену (для заочної форми навчання):

Іспит:

Змістовий модуль										Іспит	Рейтингова (підсумкова) оцінка з навчальної дисципліни (100 балів)
МКР та підсумкова оцінка за змістовий модуль, враховуючи оцінку за захист навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення											
60 %										40 %	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		

7. Критерії оцінювання складових поточного контролю навчальної діяльності студента

7.1. Компетентності (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних заняттях (враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання) оцінюються за 100-бальною системою.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
98-100	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.
94-97	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
90-93	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначити тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
	позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
86-89	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
81-85	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
75-80	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
70-74	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
65-69	Студент розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
60-64	Студент володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
50-59	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
35-49	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
1-34	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
	потребують відповіді „так” чи „ні”.

7.2. Оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання здійснюється за 100-бальною системою.

7.3. Оцінювання модульних контрольних робіт здійснюється за 100-бальною системою.

7.4. Оцінювання захист навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення для студентів заочної форми навчання здійснюється за 100-бальною системою.

7.5. Оцінювання іспиту здійснюється за 100-бальною системою.

8. Інструменти, обладнання, програмне, методичне забезпечення навчальної дисципліни

Робоча програма (розглянута та схвалена на засіданнях кафедри). Плани занять, конспекти лекцій. Перелік основної та додаткової літератури. Навчально-наочні посібники, технічні засоби навчання тощо. Комплекс контрольних робіт (ККР) для визначення залишкових знань, з дисципліни, завдань для обов'язкових контрольних робіт. Методичні розробки для проведення окремих занять.

9. Рекомендовані джерела інформації

9.1. Нормативно-правова база

1. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) [Електронний ресурс]. Київ : ТОВ «ЦС», 2015. 32 с. URL: http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and_guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.
2. ISCED fields of education and training 2013 (ISCED-F 2013) [Електронний ресурс]. UNESCO Institute for Statistics, 2014. 21p. URL:<http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>.
3. Нормативно-методичні документи Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу.

9.2. Основна література

1. 25 років незалежності: нариси історії творення нації та держави / Відп. ред. В. Смолій; Кер. авт. кол. Г. Боряк. НАН України. Інститут історії України. Київ : Ніка-Центр, 2016. 796 с.
2. Аджемоглу Д., Робінсон Д. Чому нації занепадають походження влади, багатства та бідності. 2-ге вид., випр / Пер. з англ. і наук. ред. О. Дем'янчук. Київ : Наш формат, 2017. 440 с.
3. Бачинська О. А., Чухліб Т. В. Історія України в книжкових пам'ятках XVII–XVIII ст.: з колекцій Наукової бібліотеки ОНУ: зб. наук. праць / Упоряд. Є. В. Бережок ; наук. ред. О. А. Бачинська, відп. ред. М. О. Подрезова. Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова. Відділ історії козацтва на півдні України Науково-дослідного інституту козацтва Інституту історії України НАН України. Одеса: ОНУ, 2015. 422 с.
4. Бачинська О. А., Чухліб Т. В., Щербак В. О. Українське козацтво. Золоті сторінки історії. Київ : ПП "КРИСТАЛ БУК", 2015. 400 с.

5. Верменич Я. В. Конструювання української ідентичності: національні й регіональні проекти другої половини ХІХ – початку ХХ ст. / Відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ : Інститут історії України, 2016. 356 с.
6. Верменич Я. В., Андросук О. В. Зміни адміністративно-територіального устрою України ХХ–ХХІ ст. / Відп. ред. Г. В. Боряк. НАН України. Інститут історії України. Київ : Інститут історії України, 2014. 182 с.
7. Влада і суспільство в Україні. Історичний контекст / Відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ : Інститут історії України, 2013. 506 с.
8. Галушко К. Україна на карті Європи: Україна та українці у картографії від Античності до ХХ століття: науково-популярне видання. Київ : 2013. 143 с.
9. Галушко К. Український націоналізм. Короткий курс з історії України / Наук. ред. І. Гирич. Київ : 2017. 130 с.
10. Головка В. "Владу створюють...". Політична біографія Леоніда Кучми / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ : Інститут історії України, 2018. 242 с.
11. Горліс-Горський Ю. Холодний Яр / Упоряд., передм. наук. комент. С. Луніна. Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2017. 400 с.
12. Горобець В. Гетьман Руїни. Іван Брюховецький та Москва. Київ : Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2017. 247 с.
13. Горобець В. Зірки та терени козацької революції. Історія звитяг і поразок. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2017. 480 с.
14. Горобець В. Князі і гетьмани усієї Русі. "Через шаблю маєм право". Злети і падіння козацької держави 1648-1783 років. Харків : 2016. 352 с.
15. Горобець В. Світанок Української держави. Люди, соціум, влада, порядки, традиції. – Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2017. 448 с.
16. Гуржій О. І., Чухліб Т. В. Історія козацтва. Держава–військо–битви. Київ : Арій, 2011. 464 с.: іл.
17. Гуржій О. І., Реєнт О. П. Павло Скоропадський / Гол. ред. Р. Стасюк. Київ : Арій, 2013. 384 с.
18. Даниленко В. М. Україна в 1985-1991 рр.: остання глава радянської історії / НАН України. Інститут історії України. Київ : Інститут історії України, 2018. 278 с.
19. Дисиденти. Антологія текстів / Упоряд.: О. Сінченко та ін. НУ "Києво-Могилянська академія" Київ : Дух і Літера, 2018. 656 с.
20. Донік О. М. Україна: у складі двох імперій (остання чверть ХVІІІ – перша половина ХІХ ст.) / Відп. ред. Н.М. Артем'єва. Київ : Кріон, 2011. 248 с.: іл.
21. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (2004–2007) / Авт. кол.: С. В. Віднянський, О. М. Горенко, А. Ю. Мартинов (відп. ред.), В. В. Піскіжова. НАН України. Інститут історії України. Київ : Інститут історії України, 2014. 394 с.
22. Історія Запорозької Січі / Авт.: В. Смолій, та ін.. Ред. кол.: В. Смолій (відп. ред.), В. Щербак (наук. ред. та упорядн.), В. Горобець, О. Гуржій, Т. Чухліб. Київ : Арій, 2015. 240 с.
23. Історія України в особах: Давньоруська держава. Литовсько-польська доба / Авт. кол.: Русина О. В. (кер. авт. кол.). Київ : Україна, 2012. 440 с.
24. Історія України: Хрестоматія / Відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ : Наукова думка, 2013. 1056 с.
25. Климовський С., Сварник І., Войтович Л., Ващук Д., Блануца А., Черкас Б. Україна: литовська доба 1320-1569. Вид. 2-ге, переробл. / відп. ред. Ю. Ференцева. Київ : ТОВ "Балтія-Друк", 2017. 176 с.
26. Ковпаненко Н. Г. Архітектурно-мистецька спадщина Наддніпрянської України у вітчизняних історичних дослідженнях (кінець ХІХ – початок ХХ ст.) / Відп. ред. В. О. Горбик. НАН України. Інститут історії України. Київ : Інститут історії України, 2013. 309 с.
27. Колесник І. Університетська історіографія в Україні: ретроспективи та перспективи / І. Колесник // Історія та історики у Львівському університеті: традиції та сучасність. До 75-ліття створення історичного факультету / За ред.: Л. Зашкільняка, П. Серженги. Львів: ПАІС, 2015. С. 55-62

28. Кононенко В. Модернізація Гетьманщини: проекти козацької адміністрації 1687–1764 рр. / Відп. ред. Т. Чухліб. НАН України. Інститут історії України. Київ : Інститут історії України, 2017. 305 с.
29. Котляр М. Ф. Історія суспільного життя Русі: Нариси / НАН України. Інститут історії України. Київ : Інститут історії України, 2016. 288 с.
30. Кудлай О. Б. Формування вищих органів управління у сфері військового будівництва УНР (червень 1917 – квітень 1918 рр.) / Відп. ред. В.Ф. Верстюк. НАН України. Інститут історії України. Київ : Інститут історії України НАН України, 2016. 181 с.
31. Кульчицький С., Міщенко М. Україна на порозі об'єднаної Європи. Київ : Центр Разумкова, 2018. 232 с.
32. Кульчицький С., Якубова Л. Кримський вузол. Київ : ТОВ "Видавництво "КЛІО"", 2018. 496 с.
33. Лицарі Дикого Поля. Плугом і мушкетом: Український шлях до Чорного моря / Авт. кол.: О. Бачинська, Т. Вінцовський, та ін.. Упоряд. К. Галушко. Харків : 2016. 352 с.
34. Майдан. Свідчення. Допомога постраждалим. Міжнародна солідарність / За ред.: Л. Фінберга, І. Берлянд, О. Андрєвої. Київ : Дух і Літера, 2018. 816 с.
35. Масенко Л. Мова радянського тоталітаризму / НАН України. Інститут української мови. Київ : "КЛІО"", 2017. 240 с.
36. Мицик Ю., Бажан О. Історія України. Київ : 2014. 680 с.
37. Моця О. Землероби та кочівники на Великому Кордоні Східної Європи в часи Київської Русі / НАН України. Інститут історії України, Український національний комітет істориків. Київ : Інститут історії України, 2015. 296 с.
38. На бій за волю. Перемога через поразки. Україна у війнах і революціях 1914-1921 років / Авт. кол.: А. Руккас, М. Ковальчук, А. Папакін. Харків : 2016. 352 с.
39. Нариси історії української революції 1917–1921 років / Ред. кол.: В. А. Смолій (голова), НАН України. Інститут історії України. Київ : НВП "Видавництво "Наукова думка" НАН України", 2012. 464 с.
40. Народження країни. Від краю до держави. Назва, символіка, територія і кордони України / Авт. кол.: К. Галушко, А. Гречило, С. Громенко, Г. Єфіменко, М. Майоров; Упоряд. К. Галушко. Харків : 2016. 525 с.
41. Норкус З. Непроголошена імперія: Велике князівство Литовське з погляду порівняльно-історичної соціології імперій / Пер. з лит. П. Білинський. Український науковий інститут Гарвардського університету; Інститут Критики. Київ : Критика, 2016. 440 с.
42. ОУН і УПА в 1945 році: Збірник документів і матеріалів. В 2 ч. / Ред. кол.: Боряк Г. В., Веселова О. М., та ін.. НАН України. Інститут історії України. Київ : Інститут історії України, 2015. 366 с.
43. Пиріг Р. Я. Діяльність урядів гетьманату Павла Скоропадського: персональний вимір / НАН України. Інститут історії України. Київ : Інститут історії України, 2016. 518 с.
44. Пінак Є., Чмир М. Військо Української революції 1917-1921 років / Під заг. ред. К. Галушка. Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2017. 432 с.
45. Поле битви – Україна. Від "володарів степу" до "кіборгів". Воєнна історія України від давнини до сьогодення / Авт. кол.: Б. Черкас, О. Сокирко, А. та ін.. Упоряд. К. Галушко. Харків : 2016. 352 с.
46. Польське національне повстання 1830-1831 рр. на Правобережній Україні: від міфів до фактів / За ред. І. Кривошеї, Н. Моравця. УДПУ ім. П. Тичини; Польський культурно-освітний центр та ін. Київ : КНТ, 2017. 264 с.
47. Ранньомодерна Україна на перехресті цивілізацій, культур, держав та регіонів / Ред. кол.: В. Смолій (відп. ред.), Т. Чухліб (заст. відп. ред.), НАН України. Інститут історії України. Київ : Інститут історії України, 2014. 258 с.
48. Революція Гідності 2013–2014 рр. та агресія Росії проти України: науково-методичні матеріали / За заг. ред. П. Полянського. Київ : Київський університет ім. Грінченка, 2015. 36 с.
49. Реєнт О. П. Українські визвольні змагання 1917–1921 років / Гол. ред. Р. Стасюк. Київ : Вид-во "Арій", 2016. 280 с.
50. Ричка В. М. Лицар Духу: Володимир Великий в історії та пам'яті / НАН України. Інститут історії України. Київ : Інститут історії України, 2015. 132 с.

51. Русь "після Русі". Між короною і булавою. Українські землі від королівства Русі до Війська Запорозького / Авт. кол.: В. М. Горобець, М. М. Волощук, А. Г. Плахонін, Б. В. Черкас, К. Ю. Галушко. Харків : 2016. 352 с.
52. Сас П. М. Витоки українського націотворення / Відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ : Інститут історії України, 2010. 702 с.
53. Скрипник А. Ю. Російський військовий чинник у суспільно політичному та економічному розвитку Правобережної України (1792–1865 рр.) / Наук. ред. О. П. Реєнт. Міністерство освіти і науки України; НАН України. Інститут історії України; Кам'янець-Подільський національний університет ім. Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський: Видавець ФОП Зволейко Д.Г., 2016. 612 с.
54. Смолій В. А. Інститут влади в політичній системі України (середина – друга половина XVII ст.) / НАН України. Інститут історії України. Київ : Наукова думка, 2014. 244 с.
55. Смолій В. А., Степанков В. С. Богдан Хмельницький. Київ : Арій, 2013. 656 с.
56. Смолій В., Степанков В. Український політичний проект XVII ст.: становлення національного інституту влади / НАН України. Інститут історії України. Київ : Інститут історії України, 2014. 194 с.
57. Суспільство і влада в радянській Україні років непу (1921–1928). Колективна монографія. Том 2 / Відп. ред. С. Кульчицький. НАН України. Інститут історії України. Київ : 2015. 599 с.
58. Таїрова-Яковлева Т. Повсякдення, дозвілля і традиції козацької еліти Гетьманщини / Пер. з рос. Т. Кришталовської. НАН України. Інститут історії України. Київ : ТОВ "Видавництво "КЛЮ""", 2017. 184 с.
59. Таранушенко С. А. Дерев'яна монументальна архітектура Лівобережної України. Повна редакція / Переднє слово С. І. Білокінь; Передм., наук. ред., додатки В. В. Вечерський ; Упоряд., прим. О. О. Савчук. Центр культурологічних студій Інституту історії України НАН України та ін. Харків : Вид. Савчук О. О., 2014. 864 с.
60. Тимченко Р. В. Відносини Української Народної Республіки й Західноукраїнської Народної Республіки (листопад 1918 – квітень 1920 рр.) / Відп. ред. Пиріг Р. Я. НАН України. Інститут історії України. Київ : Інститут історії України, 2013. 347 с.
61. Тіні згаданих предків. Від склавинів до русинів: Прадавня Україна, Русь і походження українців / Авт. кол.: М. Відейко, О. Комар, А. та ін.. Харків : 2016. 352 с.
62. У кігтях двоглавих орлів. Творення модерної нації. Україна під скіпетрами Романових і Габсбургів / Авт. кол.: А. Галушка, І. Гирич, та ін.. Харків : 2016. 352 с.
63. Україна і Литва в XIV–XVI століттях. Політико-правові та соціально-економічні аспекти / Відп. ред. Смолій В. А. Луцьк : ПрАТ "Волинська обласна друкарня", 2011. 256 с.
64. Україна радянська. Ілюзії та катастрофи "комуністичного раю" / Заг. ред. Г. Єфіменка; Харків : 2017. 352 с.
65. Українська Держава – жорсткі уроки. Павло Скоропадський. Погляд через 100 років / Під заг. ред. К. Галушка; Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2018. 336 с.
66. Українська держава (Гетьманат) / Авт. кол.: Сосса Р. І. (керівник), Грицеляк В. П., Кучерук О. С., Лоза Ю. І., Осташко Т. С., Пиріг Р. Я., Скальський В. В. Київ : ТОВ "Українська картографічна група", 2018. 234 с.
67. Українська держава другої половини XVII–XVIII ст.: політика, суспільство, культура / Ред. кол.: В. Смолій (відп. ред.), О. Бачинська. НАН України. Інститут історії України. Київ : Інститут історії України, 2014. 671 с.
68. Українське Козацтво і Велике князівство Литовське / Автори: І. Марзалюк, А. Рагаускас, та ін.. Київ : Вид-во ТОВ "Балтія-Друк", 2014. 200 с.
69. Український Гетьманат: нариси історії національного державотворення XVII-XVIII ст. У 2 кн. / Ред. кол.: В. Смолій (відп. ред.), НАН України. Інститут історії України. Київ : Інститут історії України, 2018. 610 с.
70. Чухліб Т. В. Гетьмани України: війна, політика, кохання. Київ : Арій. 2016. 480 с.
71. Чухліб Т. Козаки і татари. Українсько-кримські союзи 1500–1700-х років / Відп. ред. В. Смолій. Київ : Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2017. 274 с.
72. Чухліб Т.В. Гетьмани України-Русі. Донецьк: ТОВ "ВКФ "БАО", 2012. 304 с.

73. Шкільник М. Україна у боротьбі за державність в 1917–1921 рр. Спомини і роздуми / Упоряд. В. Верстюк. Київ : ТОВ "Видавництво "Кліо"", 2016. 512 с.
74. Якубова Л., Примаченко Я. В обіймах страху і смерті. Більшовицький терор в Україні. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2016. 544 с.

9.3. Додаткова література

1. Енциклопедія історії України: Т. 1: А–В / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ : В-во "Наукова думка", 2003. 688 с.: іл.
2. Енциклопедія історії України: Т. 2: Г - Д / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ : В-во "Наукова думка", 2004. 688 с.: і
3. Енциклопедія історії України: Т. 3: Е - Й / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ : В-во "Наукова думка", 2005. 672 с.: і
4. Енциклопедія історії України: Т. 4: Ка - Ком / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ : В-во "Наукова думка", 2007. 528 с.: і
5. Енциклопедія історії України: Т. 5: Кон – Кю. / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ : В-во "Наукова думка", 2008. 568 с.: і
6. Енциклопедія історії України: Т. 6. Ла - Мі / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ : В-во "Наукова думка", 2009. 790 с.
7. Енциклопедія історії України: Т. 7. Мл - О / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ : В-во "Наукова думка", 2010. 728 с.: і
8. Енциклопедія історії України: Т. 8. Па - Прик / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ : В-во "Наукова думка", 2011. 520 с.: і
9. Енциклопедія історії України: Т. 9. Прил – С / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ : В-во "Наукова думка", 2012. 944 с.: і
10. Енциклопедія історії України: Т. 10. Т – Я / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ : В-во "Наукова думка", 2013. 784 с.: і
11. Ілюстрована енциклопедія історії України в трьох томах. Авт. тексту О. Кучерук; Іл. та худож. оформ. Л. і С. Голембовських, С. Білостоцького. Вид. перероблене, доп. Київ : Спалах, 2004. 216 с: іл.

9.4. Інформаційні ресурси

1. www.litopys.org.ua. Ізборник Історія України IX-XVIII ст.
2. www.history.org.ua. Інститут історії України НАН України
3. www.nbuv.gov.ua. Національна бібліотека України ім. Вернадського
4. www.nplu.org.ua. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого
5. www.iananu.kiev.ua. Інститут археології НАН України.
6. www.istpravda.com.ua/tags/tag_історія+України
7. likbez.org.ua. Історичний Фронт.